

Foreldrerollen i rusforebyggende arbeid

Eli Marie Wiig

Fagkoordinator, KORUS Sør

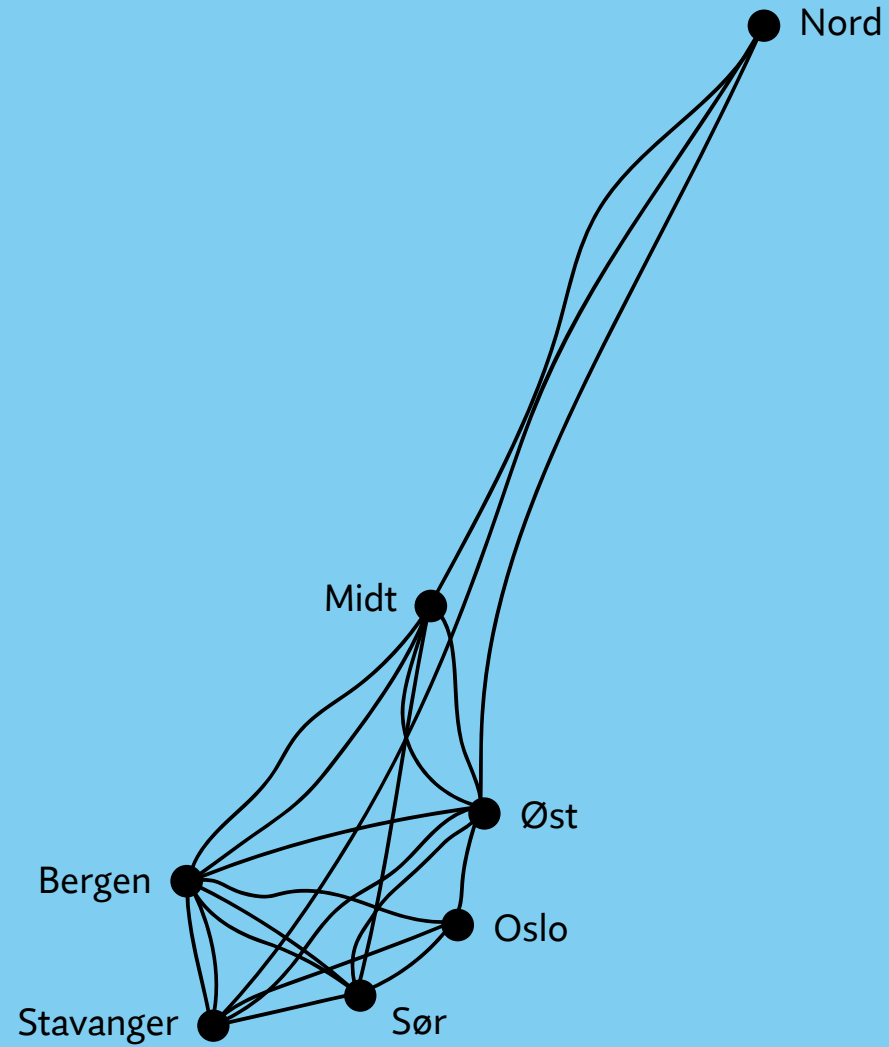
Sykepleier (bl.a. akuttmottak)

Lærer og skoleleder

Master i pedagogikk

PhD

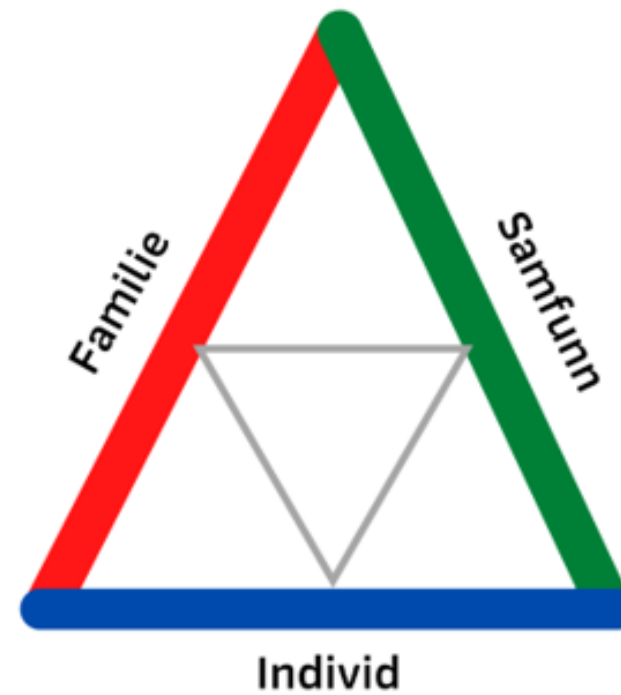

Et nettverk av
kompetansesentre

Rusforebyggende
arbeid b/u

3 dimensjoner

Individ	Familie	Samfunn
Sosial kompetanse	God kommunikasjon/ samspill	Venn(er)
Mening/ sammenheng	Balansere kontroll og varme	Prososialt lokalmiljø (foreldrenettverk)
Kreativitet/hobbyer	Struktur og regler	Tilhørighet til skole og lokalmiljø
Tro på framtida	Stabil (god) omsorgssituasjon	Aktiviteter og mestringsopplevelser
Godt selvbilde	Trygg økonomi	Minst en betydningsfull voksen

Beskyttende faktorer foreldre

Støttetiltak i foreldregrupper. Gjentatte samlinger som bygger sosialt nettverk blant foreldrene. Arbeid med beskyttende faktorer.

Familieregler

Foreldreveiledning

Omsorg/varme

Kommunikasjon/samspill

Forutsigbarhet/struktur

Beskytte barnet

Gi grunnleggende omsorg

Gi stimulans og veiledning

Være følelsesmessig tilgjengelig

Gi sikkerhet/trygghet

Tydelige grenser

Foreldreavtaler (innetider, rusbruk, hjemme-alene-fester osv.)

Trygge familieforhold og familiebakgrunn

Familie

- Manglende tilsyn
 - Manglende interesse for den unge
 - Tilknytningsproblem
 - Dårlig samspill i familien og mye konflikter mellom voksne og voksne og barn
 - Tillatende oppdragerstil, rusmiddelmissbruk
 - Seksuelle og fysiske overgrep, stor fattigdom
 - For barn er det en risikofaktor at foreldre har lav omsorgskompetanse, rusmisbruk og psykiske lidelser hos foreldre
- God kommunikasjon og samspill
 - Autorativ oppdragelse (kontroll og varme), struktur og regler, høyere sosioøkonomisk status
 - God og stabil omsorgssituasjon

Hva kjennetegner dagens Tweens?

1/4 prøver å holde det meste av fritida skjult for foreldrene

Majoriteten stadig mer fornøyde med foreldrene sine

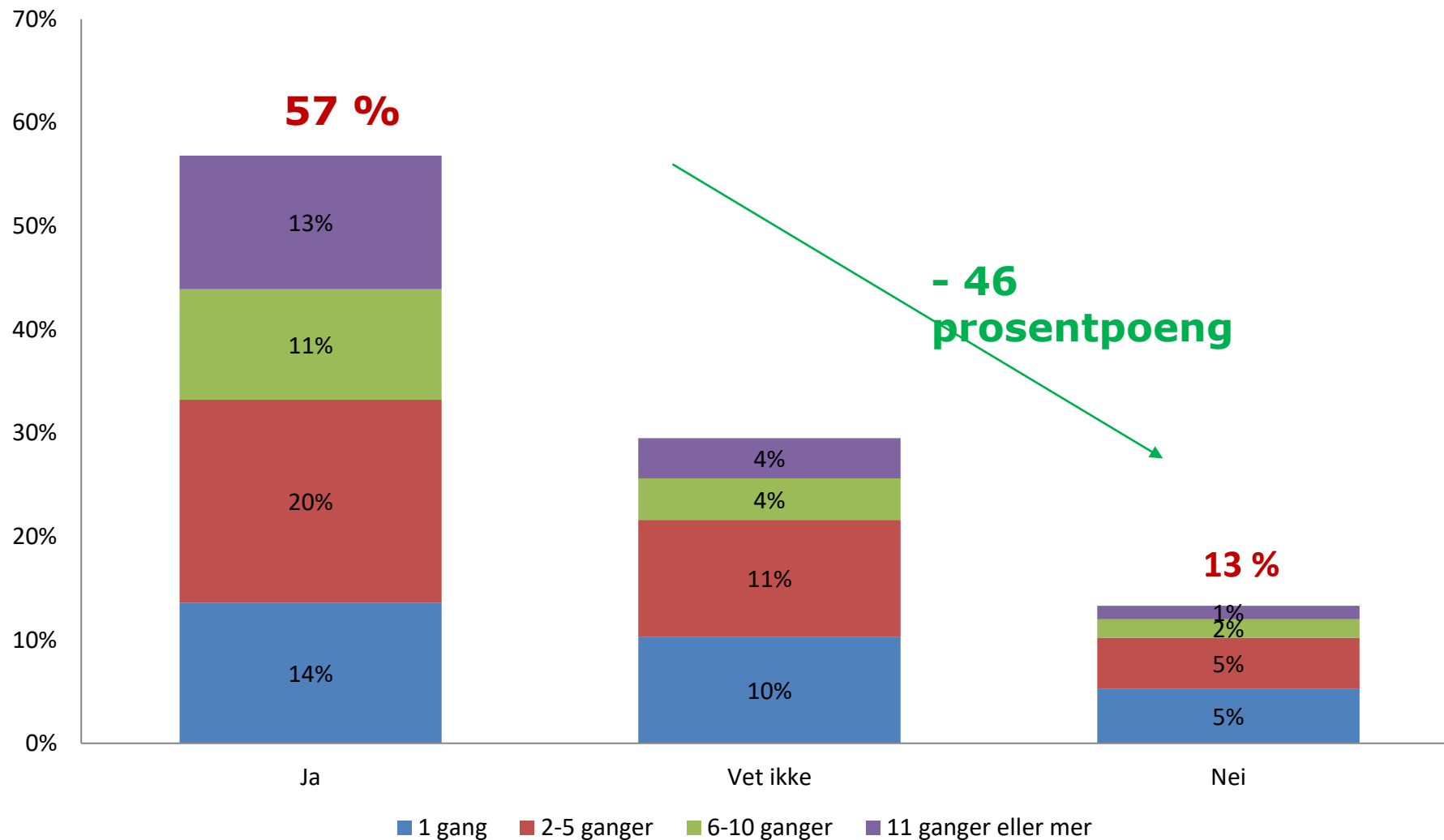
7/10 skjermtid > 3 timer

Søvntid har gått ned fra forrige generasjon: De som har kort sovetid har større risiko for psykiske vansker

Holdningen til illegale rusmidler har endret seg

Foreldrenes holdninger opp mot antall ganger ungdommen har vært beruset (8. trinn – VG1)

Foreldrenes eget alkoholbruk

- Drikker foreldrene alkohol?
- Har du sett mor eller far tydelig beruset?

Ungdom som hadde sett foreldrene beruset noen gang hadde større risiko for å ha drukket seg beruset selv mange ganger

Sammenhengen var sterkest for gutter

Dette gjaldt også om de bare hadde sett foreldrene beruset noen få ganger

Tendens til at risikoen var større for dem som hadde sett foreldrene beruset mange ganger

Kilde: Siri H. Haugland, 2014, dr.grad.

Barn blir utrygge av alkoholpåvirkede foreldre

Nyttårsaften blir ofte feiret sammen med barna. Selv om ikke foreldrene alltid er klar over det så merker barna fort at foreldrene endrer seg med inntak av alkohol. By: Virginia Mayo / AP

For mange er nyttårsaften en dag for feiring der alkohol blir sett på som en selvfølge. For barna som feirer med alkoholpåvirkede foreldre kan det føre til en utrygghet.

Years of “healthy” life lost due to disability and premature deaths (DALYs), 2019

Tobacco

Alcohol

Drugs

Drug use accounts for 9% of substance use-related DALYs

Det eksisterer et rusproblem i familien når:

- bruk av rusmidler forstyrrer de oppgavene og funksjonene som skal ivaretas i familien

- de følelsesmessige båndene mellom familiemedlemmene belastes og forstyrres av en persons bruk av rusmidler

Mor til Petter

60 år, sekretær

Ut og inn av arbeidslivet

Uføretrygdet pga rus

Mor til Anne

55 år, sykepleier

Sykmeldt/terapi

pga bekymringer for datter,
svigersønn, barnebarn

Petter

34 år, ingeniør

Sykmeldt/terapi

pga belastninger knyttet til
mors rusproblemer

Anne

30 år, lærer

Sykmeldt/terapi

pga bekymringer knyttet til
mann og svigermor

Tina 4 år

Henrik 2 år

Stressbelastning i oppveksten svekker immunapparatet

Forhøyet risiko for

- diabetes
- leversykdommer
- kronisk bronkitt
- lungeemfysem
- lungekreft
- iskemiske hjertelidelser
- luftveisproblemer (bl.a. astma)
- kroniske smertelidelser
- angina
- fedme
- økt bruk av helsetjenester

En barndom karakterisert av utenforskap

- *«En globus, alle menneskene i hele verden gikk rundt i alle regnbuens farger. Jeg hang helt på kanten med bare ett bein på jordkloden, og jeg var helt grå.»*

Hva øker sannsynligheten for alkoholbruk hos ungdom (Bentsen og Møller, 2014):

- 1) Dårlige familierelasjoner, liberale alkoholregler og foreldres alkoholbruk
- 2) Skoleproblemer
- 3) Uorganiserte sosiale aktiviteter
- 4) Mer fritid hjemme alene gir mindre sannsynlighet for alkoholbruk

Foreldrene må følge med!

Internett ny
sosial arena

Kjenne
vennene og
foreldrene til
vennene

Hvem – hva –
hvor – når –
hvordan

KORUS

Sør

Ta med hjem-budskap til foreldre:

Unngå å ha pappvin i huset

Ikke gi alkohol/rusmidler til
ungdom under 18 år

